

Н А К А З

N 166 від 22.07.93

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
27 серпня 1993 р.
за N 113

**Про подальше удосконалення системи післядипломної підготовки лікарів
(провізорів)**

З метою подальшого удосконалення і впорядкування системи підвищення кваліфікації лікарів (провізорів) НАКАЗУЮ:

1. Затвердити:

1.1. Положення про післядипломне навчання лікарів (провізорів) (додається).

1.2. Положення про факультет удосконалення лікарів (провізорів) при вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладах (додається) (z0116-93).

1.3. Положення про підвищення кваліфікації лікарів (провізорів) на курсах інформації і стажування (додається) (z0115-93).

1.4. Положення про державний інститут удосконалення лікарів (провізорів) (додається) (z0114-93).

2. Начальника управлінь охорони здоров'я обласних, міських державних адміністрацій, завідувачому відділом охорони здоров'я Ради Міністрів Республіки Крим, ректорам інститутів удосконалення лікарів і медичних (фармацевтичних) інститутів, які мають в своєму складі факультети удосконалення лікарів (провізорів), прийняти до керівництва і виконання затвержені Положення.

3. Контроль за виконанням даного наказу покласти на першого заступника міністра В. Г. Передерія.

Міністр

Ю.П.Спіженко

Погоджено:

Заступник Міністра освіти України
27 липня 1993 року

В.П.Шепотько

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
охорони здоров'я України
22.07.1993 N 166

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
27 серпня 1993 р.
за N 113

**ПОЛОЖЕННЯ
про післядипломне навчання лікарів (провізорів)**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Для забезпечення високої кваліфікації лікарів (провізорів) проводиться їх безперервне навчання та здійснюється об'єктивний контроль за рівнем їх кваліфікації.

1.2. Безперервне навчання - це постійне професійне навчання лікарів і провізорів.

Головною метою безперервного навчання є підготовка і перепідготовка фахівців, підвищення кваліфікації, удосконалення їх професійної майстерності.

1.3. Основними ланками структури безперервного навчання лікарів (провізорів) є їх спеціалізація і удосконалення професійних знань та навиків.

1.4. Спеціалізація і удосконалення медичних і фармацевтичних кадрів з вищою освітою здійснюється відповідно до Закону України "Про освіту" (1060-12).

1.5. Загальними принципами безперервного навчання лікарів (провізорів) є:

- планування і організація його за програмно-цільовим принципом;

- відображення в його змісті розвитку медицини і охорони здоров'я, динаміки науково-технічного прогресу.

1.6. Післядипломне навчання лікарів (провізорів) включає:

навчання в інтернатурі, клінічній ординатурі, циклову підготовку в інститутах (факультетах) удосконалення лікарів (провізорів) медичних і фармацевтичних навчальних закладів, а також на курсах інформації і стажування на базі науково-дослідних і медичних інститутів, лікувально-профілактичних, санітарно-епідеміологічних і фармацевтичних установ, інститутів (факультетів) удосконалення лікарів (провізорів).

1.7. Тривалість навчання на кожному циклі або курсі визначається навчальним планом і програмою.

1.8. Навчальні плани і програми інтернатури, циклів спеціалізації і передатестаційних циклів в інститутах (факультетах) удосконалення лікарів (провізорів) розробляються Головним управлінням учбових закладів, кадрів і науки міністерства охорони здоров'я України з залученням провідних фахівців з даної спеціальності. Навчальні плани і програми циклів тематичного удосконалення розробляються інститутами (факультетами) удосконалення лікарів (провізорів) самостійно та затверджуються Вченою радою інституту (факультету).

Навчальні плани і програми курсів інформації і стажування розробляються фахівцями установ, на базах яких проводяться курси, з залученням до роботи головних спеціалістів і затверджуються Міністерством охорони здоров'я України.

1.9. Контингент слухачів циклів, що проводяться інститутами (факультетами) удосконалення лікарів (провізорів), визначається Міністерством охорони здоров'я України.

1.10. Відповідальність за направлення лікарів (провізорів) на цикли і курси підвищення кваліфікації згідно з цільовою установкою циклів (курсів) несуть заклади охорони здоров'я.

1.11. Навчання в інституті (факультеті) удосконалення лікарів (провізорів) вважається після успішного складання іспиту відповідно до програми навчання. Особам, які закінчили навчання, видається посвідчення (додаток 1). У випадку, коли таке посвідчення видавалося раніше - в ньому робиться відповідний запис про проходження підвищення кваліфікації.

1.12. Курси інформації і стажування вважаються закінченими після засвоєння програми і складання заліку. Особам, які закінчили курси, видається посвідчення (додаток 2).

2. ВИДИ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО НАВЧАННЯ

2.1. Спеціалізація.

2.1.1. Спеціалізація - набуття лікарем чи провізором однієї з передбачених Номенклатурами лікарських і фармацевтичних спеціальностей, затверджених наказами Міністерства охорони здоров'я України від 09.06.1993 р. N130 та від 04.02.1992 р. N24.

2.1.2. Підготовка спеціалістів проводиться в інтернатурі в інститутах (факультетах) удосконалення лікарів (провізорів) та на кафедрах медичних (фармацевтичних) інститутів, базових закладах охорони здоров'я.

Порядок підготовки фахівців в інтернатурі визначається Положенням про спеціалізацію (інтернатуру) випускників медичних і фармацевтичних інститутів, медичних факультетів університетів, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 02.04.1992 р. N 53.

2.1.3. Спеціалізація та перепідготовка лікарів зі спеціальностей, що не передбачені в інтернатурі, проводиться на циклах спеціалізації в інститутах (факультетах) удосконалення лікарів (провізорів) після закінчення інтернатури з основної спеціальності.

Направленню на спеціалізацію в інституту (факультети) удосконалення лікарів (провізорів) має передувати заміщення лікарської (фармацевтичної) посади в закладах охорони здоров'я - інтерном (стажистом) з цієї спеціальності.

2.1.4. Перепідготовка лікаря (провізора) - спеціаліста проводиться:

- з нових лікарських (провізорських) спеціальностей;
- з лікарських (провізорських) спеціальностей при переводі керівних працівників і спеціалістів апарату закладів охорони здоров'я в іншу сферу діяльності в разі неможливості працевлаштування за раніше набутою спеціальністю.

2.1.5. Особи, які закінчили навчання в інтернатурі та пройшли курси спеціалізації, підлягають атестації на визначення знань та практичних навиків з присвоєнням звання лікаря (провізора) - спеціаліста з конкретної лікарської спеціальності.

Атестація проводиться в комісіях, що створюються в інститутах (факультетах) удосконалення лікарів (провізорів), які здійснюють підготовку та перепідготовку лікарських і фармацевтичних кадрів згідно з Положенням про порядок проведення атестації лікарів, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 09.06.1993 р. N 130 (z0091-93), та Положенням про атестацію провізорів, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 04.02.1992 р. N 24. Лікар (провізор) - спеціаліст одержує сертифікат встановленого зразка на самостійну роботу за фахом.

2.1.6. Особи, які пройшли спеціалізацію, повинні працювати за відповідним фахом. Лікар (провізор) може проходити спеціалізацію з декількох спеціальностей.

2.2. Удосконалення.

2.2.1. Удосконалення - подальше підвищення професійних знань та навичок лікаря чи провізора з метою підтримання сучасного рівня підготовки.

2.2.2. Підвищення кваліфікації лікарів - спеціалістів здійснюється інститутами (факультетами) удосконалення лікарів (провізорів) за направленнями органів охорони здоров'я на циклах тематичного удосконалення, а також за прямими договорами з установами інших галузевих міністерств.

2.2.3. Тематичне удосконалення передбачає підвищення

кваліфікації з окремих розділів відповідної спеціальності.

2.2.4. На тематичне удосконалення лікарів (провізори) направляються при необхідності в період між проходженням передатестаційних циклів.

2.2.5. Передатестаційні цикли проводяться в інститутах (факультетах) удосконалення лікарів (провізорів) згідно з Положенням про порядок проведення атестації лікарів, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 09.06.1993 р. N 130, та Положенням про атестацію провізорів, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 04.02.1992 р. N 24.

2.3. Курси інформації і стажування

2.3.1. Курси інформації і стажування проводяться на базі науково-дослідних і медичних інститутів, багатопрофільних і спеціалізованих лікувально-профілактичних, санітарно-епідеміологічних і фармацевтичних закладів, а також інститутів (факультетів) удосконалення лікарів (провізорів).

2.3.2. Курси інформації і стажування є видом підвищення кваліфікації лікарів (провізорів), завданням якого є вивчення актуальних теоретичних питань і набуття практичних навиків з відповідного розділу спеціальності.

2.3.3. Порядок підвищення кваліфікації на курсах інформації і стажування визначається Положенням про підвищення кваліфікації лікарів і провізорів на курсах інформації і стажування, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 22.07.1993 р. N 166 (з0115-93).

2.4. Підвищення кваліфікації за місцем роботи.

2.4.1. Необхідний рівень кваліфікації лікаря-спеціаліста забезпечується поєднанням різних видів навчання, що здійснюється навчальними закладами з післядипломної підготовки лікарів (провізорів), курсами інформації і стажування, систематичною самоосвітою і постійною практичною роботою з отриманої спеціальності.

2.4.2. Самоосвіта працівників є складовою частиною програми підготовки та поступового професійного росту кадрів і має систематично проводитися за індивідуальними планами. Індивідуальні плани складаються лікарями самостійно з урахуванням свого рівня професійної підготовки, завдань і особливостей практичної роботи терміном на один рік.

3. ФОРМИ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО НАВЧАННЯ

3.1. Очна форма - з повним відривом лікар (провізора) від роботи на період навчання в інституті (факультеті) удосконалення лікарів (провізорів). За цією формою проводяться цикли спеціалізації, тематичного удосконалення та передатестаційні цикли, курси інформації і стажування.

3.2. Заочно-очна форма. Складається з двох фаз. В період першої заочної фази лікарі (провізори) без відриву від роботи вивчають літературу і виконують контрольні завдання.

Друга фаза (очна) проводиться в інститутах і на факультетах удосконалення лікарів з повним відривом від роботи. За цією формою проводиться підготовка фахівців в інтернатурі.

3.3. Виїзні цикли - проведення тематичного удосконалення лікарів (провізорів) шляхом виїзду на місцеві бази за заявками закладів охорони здоров'я.

3.4. Переривчасті курси удосконалення проводяться з частковим відривом від роботи на один-два дні в місяць на місцевих базах.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПЛАНУВАННЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ (ПРОВІЗОРІВ)

4.1. Метою планування післядипломного навчання є визначення завдань щодо спеціалізації та підвищення кваліфікації лікарів (провізорів) з певного фаху і виду підготовки та забезпечення їх навчання.

4.2. Планування передбачає:

4.2.1. Місцевими закладами охорони здоров'я:

- вивчення потреби в спеціалізації і удосконаленні на основі обліку лікарів (провізорів), відповідності рівня їх кваліфікації посадам, які вони займають, перспективи нових напрямків у роботі;
- відбір конкретних осіб для направлення їх на навчання;
- складання плану-заявки на спеціалізацію і підвищення кваліфікації та направлення її у відповідні інституту (факультети) удосконалення лікарів і провізорів та до Міністерства охорони здоров'я України.

4.2.2. Міністерством охорони здоров'я України:

- вивчення можливостей навчання баз, що проводять післядипломне навчання (стан матеріальної і клінічної бази, наявність відповідних кафедр, рівень підготовки кадрів);
- розгляд і затвердження навчально-виробничих планів інститутів (факультетів) удосконалення лікарів (провізорів);
- розгляд і затвердження плану-рознарядки місць на цикли спеціалізації та підвищення кваліфікації лікарів (провізорів) в інституту (факультети) удосконалення лікарів (провізорів);
- затвердження навчальних планів і програм інтернатури, спеціалізації, клінічної, ординатури і передатестаційних циклів курсів інформації і стажування.

4.2.3. Інститутами (факультетами) удосконалення лікарів (провізорів):

- розробка річних навчально-виробничих планів, виходячі із потреби закладів охорони здоров'я в певному виді підготовки;
- своєчасне направлення путівок місцевим закладом охорони здоров'я відповідно до затвердженого плану-рознарядки місць на цикли спеціалізації та підвищення кваліфікації лікарів (провізорів) в інституту (факультети) удосконалення лікарів (провізорів);
- підготовка навчальних баз для проведення післядипломного навчання;
- затвердження Вченою радою інституту навчальних планів і програм циклів тематичного удосконалення, навчальних планів і програм стажування на робочих місцях.

4.3. Планування післядипломного навчання:

4.3.1. Інституту (факультети) удосконалення лікарів направляють в управління охорони здоров'я обласних державних адміністрацій перелік назв циклів спеціалізації і підвищення кваліфікації, що проводяться інститутами (факультетами) удосконалення лікарів (провізорів).

4.3.2. Заклади охорони здоров'я на основі потреби в післядипломній підготовці лікарів і провізорів (спеціалізації, тематичному удосконаленні, передатестаційних циклах) складають план-заявку на наступний рік за встановленою формою (додаток 3) і до 1 червня направляють її інститутам (факультетам) удосконалення лікарів (провізорів) та до Міністерства охорони здоров'я України.

4.3.3. З метою поліпшення планування післядипломного навчання усунення дублювання циклів підвищення кваліфікації інституту (факультету) удосконалення лікарів (провізорів) щорічно направляють в Головне управління учбових закладів, кадрів і науки Міністерства охорони здоров'я України на затвердження проекти

навчально-виробничих планів на наступний календарний рік (додаток 4).

4.3.4. Головне управління учбових закладів, кадрів і науки Міністерства охорони здоров'я України затверджує складені інститутами (факультетами) удосконалення плани-рознарядки місць на цикли спеціалізації та підвищення кваліфікації лікарів (провізорів) в інститути (факультети) удосконалення лікарів (провізорів) (додаток 5) та до 1 листопада направляє заклади охорони здоров'я та навчальні заклади післядипломної підготовки лікарів і провізорів.

4.3.5. Відповідно до плану-рознарядки місць на цикли спеціалізації та підвищення кваліфікації лікарів (провізорів) в інститути (факультети) удосконалення лікарів (провізорів) інститути (факультети) удосконалення лікарів (провізорів) направляють путівки (додаток 6) в обласні заклади охорони здоров'я до грудня на 1 півріччя і до 15 травня на 2 півріччя.

4.4. Планування виїзних циклів здійснюється таким чином:

4.4.1. Обласні заклади охорони здоров'я направляють заявки на проведення виїзних циклів на наступний рік у відповідні інститути (факультети) удосконалення лікарів (провізорів) до 1 травня поточного року.

4.4.2. В заявці вказується тематика циклу, кафедра інституту (факультету) удосконалення лікарів (провізорів), яка запрошується для проведення занять, терміни проведення і підтвердження оплати фінансових витрат, пов'язаних з проведенням циклу.

4.4.3. Інститути (факультети) удосконалення лікарів (провізорів) включають виїзні цикли в свої навчально-виробничі плани.

4.5. Звітність про підвищення кваліфікації лікарів (провізорів):

4.5.1. Інститути (факультети) удосконалення лікарів (провізорів) в термін до 20 січня направляють в Головне управління учбових закладів, кадрів і науки Міністерства охорони здоров'я України річні звіти про виконання навчально-виробничого плану (додатки 7, 7а).

5. НАПРАВЛЕННЯ І ЗАРАХУВАННЯ ЛІКАРІВ (ПРОВІЗОРІВ) В ІНСТИТУТИ (ФАКУЛЬТЕТИ) УДОСКОНАЛЕННЯ ЛІКАРІВ (ПРОВІЗОРІВ)

5.1. Направлення лікарів (провізорів) на цикли спеціалізації і підвищення кваліфікації здійснюється обласними закладами охорони здоров'я відповідно до річного плану підвищення кваліфікації і плану-рознарядки Міністерства охорони здоров'я України за путівками інститутів (факультетів) удосконалення лікарів (провізорів).

5.2. При направленні лікарів (провізорів) на підвищення кваліфікації органи і заклади охорони здоров'я повинні враховувати тематику циклу, вказану в путівці.

5.3. Після одержання путівки керівник органу, закладу охорони здоров'я, де працює лікар (провізор), який направляється на цикл, видає наказ про відрядження лікаря (провізора) на підвищення кваліфікації.

5.4. Органи і заклади охорони здоров'я, що направляють лікарів і провізорів на цикл підвищення кваліфікації, забезпечують їх такими документами:

- путівкою, отриманою від інституту або факультету, з включенням даних про відрядженого, які завірені печаткою закладу і підписом керівника;

- посвідченням про відрядження.

5.5 Матеріальне забезпечення слухачів циклів підвищення кваліфікації здійснюється відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я від 15.06.1988 р. N123 "Про перебудову в системі підвищення кваліфікації і перепідготовки керівних кадрів і спеціалістів системи Міністерства охорони здоров'я УРСР".

5.6. Лікар (провізор), який прибув в інститут (факультет) удосконалення, пред'являє:

- документи, вказані в п. 5.4 даного Положення;
- паспорт;
- диплом або завірену копію диплома про закінчення вищого навчального закладу;
- посвідчення про проходження кваліфікації (якщо таке є),
- свідоцтво або завірену копію про присвоєння кваліфікаційної категорії спеціаліста (якщо таке є).

5.7. Після прибуття курсант заповнює особисту картку курсанта (додаток 8), дані якої звіряються з пред'явленими документами і разом з даними путівок служать для обліку і складання звіту інститутами (факультетами) удосконалення лікарів (провізорів).

5.8. зарахування лікарів (провізорів) на цикли оформлюється наказом по інституту (факультету) удосконалення лікарів (провізорів).

5.9. Слухачам, які зараховані на цикл, видається квиток курсанта (додаток 9).

5.10. Іногородні слухачі забезпечуються готелем-гуртожитком на період навчання.

6. ВИГОТОВЛЕННЯ, ЗАПОВНЕННЯ Й ВИДАЧА ДОКУМЕНТІВ ЛІКАРЯМ (ПРОВІЗОРАМ), ЯКІ ЗАКІНЧИЛИ ЦИКЛ (КУРСИ) ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

6.1. Лікарям (провізорам), які закінчили цикл (курси) підвищення кваліфікації в інститутах (факультетах) удосконалення лікарів (провізорів), вноситься відповідний запис у посвідчення про проходження підвищення кваліфікації.

6.2. Посвідчення про проходження підвищення кваліфікації заповнюється навчальним закладом від руки чорнилом.

6.3. Право підпису у посвідченні надається ректорам і проректорам інститутів удосконалення лікарів, деканам факультетів удосконалення лікарів (провізорів) вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів.

Підпис ректора (проректора, декана) завіряється гербовою печаткою навчального закладу.

6.4. Для реєстрації посвідчень про підвищення кваліфікації, що видаються курсантам, заводиться спеціальна книга, в яку вносяться такі дані:

- порядковий реєстраційний номер;
- дата видачі посвідчення;
- прізвище, ім'я, по батькові особи, яка отримує посвідчення;
- підпис курсанта, який отримує посвідчення.

6.5. Бланки посвідчень зберігаються як бланки суворої звітності.

6.6. При невиконанні навчального плану, а також у випадку порушення правил внутрішнього розпорядку курсант може бути відрахований наказом ректора вищого навчального закладу з видачею відповідної довідки про перебування на факультеті й причини відрахування.